

5. Závěr

Koncept obchodního tajemství bezpochyby zaujímá nezastupitelné místo v ochraně citlivých obchodních informací. Jeho hlavní výhodou je neformálnost a možnost obsáhnout široké rozpětí chráněných skutečností a souvisejících práv. Nevýhodou jsou naopak mnohdy vysoké náklady na zajištění utajení. Základní podmínkou zákonné ochrany je ale vždy naplnění všech objektivních a subjektivních znaků stanovených právní normou. Jen tak se může podnikatel dovolat ochrany obchodního tajemství při jeho porušení nebo ohrožení.

Ačkoliv ochrana nabývá absolutní povahy, vyskytují se v právu určité zákonem upravené situace, při kterých je prolomena. Jedná se buď o zúžení rozsahu chráněných skutečností zvláštními zákony nebo omezení obchodního tajemství na základě jiného práva či důležitého veřejného zájmu. Jedním z takových práv je právo na informace, resp. právo na přístup k informacím v držení orgánů veřejné moci.

Česká právní úprava chrání obchodní tajemství před zveřejněním na základě žádosti o informaci tak, že jej považuje za obligatorní důvod k jejímu odmítnutí. Podmínkou je naplnění všech znaků v souladu s § 17 ObchZ a především projev vůle podnikatele uchovat dané skutečnosti v tajnosti, tj. označit je při jejich předávání povinnému subjektu za obchodní tajemství. Dosavadní judikatura vyžaduje, aby tyto podmínky byly povinným subjektem aktivně prozkoumány.

Za největší rizika pro ochranu obchodního tajemství v oblasti zpřístupňování informací v držení povinných subjektů můžeme považovat nesprávné zhodnocení jeho znaků, nedostatečnou spolupráci povinného subjektu s dotčeným podnikatelem při jejich prokazování či chybné posouzení celkového rozsahu zpřístupňované informace na úkor obchodního tajemství. Situace je o dost složitější, pokud podnikatel vstupuje s povinným subjektem do soukromoprávního vztahu. Povinný subjekt ani v tomto případě neztrácí své veřejnoprávní postavení a podnikatel musí počítat s tím, že některé informace, které by jinak byly předmětem obchodního tajemství, v takovém vztahu nemohou být chráněny. Jedná se především o údaje týkající se vynakládání veřejných prostředků (např. údaje o ceně, příjemci, rámcová informace o předmětu plnění apod.).

Dalšími výjimkami, které ochranu obchodního tajemství prolamují jsou při poskytování informací o životním prostředí také údaje o působení provozní činnosti,

resp. o emisích, a informace o skutečnostech, které mohou ohrozit lidské zdraví a životní prostředí. Zákony upravující přístup k informacím zužují těmito výjimkami rozsah skutečností, které mohou být obchodním tajemstvím chráněny.

Na první pohled je patrné, že takto pojatá ochrana obchodního tajemství se zásadně liší od koncepce uznávané v mezinárodněprávních normách a v právu Evropské unie, které obchodní tajemství považují pouze za důvod fakultativní povahy a navíc zakotvují povinné poměrování veřejného zájmu na zpřístupnění informace a soukromého zájmu podnikatele na utajení obchodního tajemství. Stejný model je vyžadován komunitárním právem pro oblast poskytování informací o životním prostředí. Česká legislativa však dosud nedokázala toto pojetí do zákonné úpravy správně implementovat. Celá koncepce je postavena na vyšší míře správního uvážení, které však snižuje z pohledu podnikatele právní jistotu v ochranu obchodního tajemství a možnost předvídat rozhodnutí orgánu veřejné moci. De lege ferenda bych doporučila po vzoru německé legislativy zakotvení dalších požadavků, které by zvyšovaly možnosti ochrany obchodního tajemství před zveřejněním, např. povinnost orgánů veřejné správy podnikatele informovat o podání žádosti, možnost s ním spolupracovat při dokazování znaků obchodního tajemství, popř. zakotvit právo podnikatele udělit souhlas s jeho předáním žadateli. Administrativní i časová náročnost tohoto postupu bude ve složitějších případech vyvážena omezením rizika nezákonného zveřejnění obchodního tajemství a tím možnosti následné újmy.